

Sjálfbært þekkingarsamfélag Netháskólaverkefnið

Stefanía G. Kristinsdóttir
Framkvæmdastjóri
Þekkingarnets Austurlands

Sjálfbær þekkingarsamfélög

- **Opið aðgengi að þekkingu**
- **Opin kerfi og staðlar**
- **Persónuvernd**
- **Fjölmening**
- **Varðveisla þekkingar**
- **Skoðana- og fjölmiðlafrelsi**
- **Gegnsæ og opin stjórnsýsla**

Markmið verkefnisins

- Aukið samstarf háskóla um aukið og samræmt framboð á háskólanámi
- Jafnrétti til náms m.a. með tilliti til búsetu
- Öflugt samstarf háskóla, fræðslu- og símenntunarmiðstöðva
- Opna fyrir þróun þekkingar- og fræðasetra á landsbyggðinni á háskólanámi byggt á sérstöðu svæðisins
- Þróun námsumhverfis og stuðnings við nemendur í dreifnámi
- Auðvelda vinnandi fólki aðgengi að sveigjanlegu háskólanámi
- Að undirbúa jarðveginn fyrir sameiginlega vefgátt háskóla

Saga verkefnisins

- Menntamálaráðuneytið vinnur skýrslur um fjarnám á Íslandi og fjarnámsnet erlendis. FNA/ÞNA fulltrúi Kvasis í starfshópi. (2006)
- Menntamálaráðuneytið skipar starfshóp og setur fjármagn í verkefnið. Unnið demó að vefsíðu og þarfagreiningu meðal háskóla. (2007)
- Net-University verkefnið, styrkt af Leonardó (2008)
- Þróun hugmyndar ?

Samstarfsaðilar verkefnisins

- Þekkingarnet Austurlands – leiðir verkefnið og vinnur með mennta- og menningarmálaráðuneytinu, Háskólanum á Akureyri, Endurmenntun HÍ og Háskólanum í Reykjavík
- Lews Castle College – sem hluti af UHI í Skotlandi
- Jönköping University – hluti af netháskólasamstarfinu í Svíþjóð, sjá www.studiera.se.
- Smart Labrador í samstarfi við Memorial University í Nýfundnalandi.

Þekkingaryfirfærsla - Skotland

Lews Castel College (LCC) innan University of Highlands and Islands (UHI)

- Samstarfsaðilar innan UHI netsamstarfsins eru, rannsóknasetur, námsver, framhaldsskólar og háskólar. Samstarfsnetið (UHI) útskrifar nemendur í grunn-, meistara- og doktorsnámi. Þetta fyrirkomulag getur verið fyrirmynd að samstarfsneti háskóla, framhaldsskóla, mennta-, menningar- og þekkingarsetra á Íslandi.
- RAM – resource allocation model: fyrir tekjuskiptingu á milli námsveitenda, þjónustuaðila og skipuleggjenda.
- Grunnám og meistaranám í „Sjálfbærri byggðapróun“. LCC sem er í raun framhaldsskóli. Fyrirmynd í þróun námsbrauta á landsbyggðinni - Viðfangsefnið námsins byggir á umhverfi og samfélag á eyjunni Lewis.

Þekkingaryfirfærsla – Svíþjóð

Jönköping University, þátttakandi í netháskóla Svíþjóðar

- Háskólar í Svíþjóð vinna mikið með menntamiðstöðvum. Í tengslum við eða innan slíkra miðstöðva eru stofnanir sem sinna þróun og rannsóknum tengdum sérstöðu ólíkra svæða.
- Í menntamiðstöðvunum eru kenndir einingabærir kúrsar og námsbrautir á háskóla- og framhaldsskólastigi auk þess sem þær sinna símenntun, raunfærnimati og hæfnisuppbyggingu í samstarfi við fyrirtæki og stofnanir. Þetta módel gæti verið fyrirmynd að sambærilegu samstarfi hérlendis.
- JU vinnur gæðastaðla og handbók fyrir menntasetur í tengslum við verkefnið.
- Í Svíþjóð er samræmd upplýsingasiða um allt háskólanám í landinu. Þar er einnig samræmt nemendaskráningakerfi háskóla.
www.studera.se.

Þekkingaryfirfærsla Kanada

Smart Labrardor, Nýfundnalandi og Kanada

- Öll skólastig í Labrador, Nýfundnalandi Kanada nota sama rafræna námsumhverfið á öllum skólastigum. Samræmt umhverfi gæti orðið til þess að einfalda samstarf allra skólastiga við þróun náms auk þess að bæta þjónustu við nemendur umtalsvert og auðvelda nemendum þannig námið.
- Fyrirkomulag dreifmenntunar er mjög gott í Kanada enda dreifbýli mikið og rík hefð fyrir samstarfi skóla á þessu sviði, samanber samstarf háskóla um Canadian Virtual University og samstarf framhaldsskóla í Canadian Virtual College Consortium. Þar hafa háskólar og framhaldsskólar unnið saman að samræmdu framboði á dreifnámi.

Tengd verkefni ÞNA

- eGos, samstarf við HÍ – Evrópumíðstöð námsráðgjafa og samstarfsnet í Evrópu. Þróun á rafrænni námsráðgjöf.
- Rannsóknabókasafn Austurlands í Gegni yfir 3000 titlar.
- Rannsóknatorg, upplýsingasíða um aðstöðu, rannsóknatækifæri og sérfræðinga á Austurlandi.
- Meistaránám í umhverfis og þjóðgarðastjórnun, verktaka fyrir Vísindagarðinn, styrkt af Fjarðarál. Aðkoma samstarfsaðila að verkefninu.
- Aðkoma ÞNA að starfshópi ráðuneytisins um kortlagningu og sóknaráætlun fyrir setur á landinu.

HRÍSLAN

Inngangur

Frá árinu 2006 hefur Þekkingarnet Austurlands (PNA) haft það hlutverk að stuðla að og styðja við uppbyggingu rannsóknastarfs á Austurlandi. Einn liður í þeirri viðleitni er verkefnið Rannsóknatorg Austurlands sem er kynnt á þessum vef.

Markmið verkefnisins er að:

- Mynda tengslanet aðila er stunda rannsóknir á Austurlandi (hvort sem þeir starfa innan rannsóknastofnana, menningarstofnana eða á eigin vegum).
- Byggja upp og viðhalda upplýsingum um sérfræðiþekkingu, rannsóknaverkefni og aðstöðu á svæðinu.
- Kynna og markaðssetja þekkingu á svæðinu bæði gagnvart íbúum sem og háskólanemum sem gætu t.d. haft áhuga á að vinna lokaverkefni á svæðinu.
- Stuðla að áframhaldandi þróun og uppbyggingu rannsóknabókasafns fyrir svæðið.
- Vinna að fjármögnun rannsókna á Austurlandi.

Hjá Þekkingarnetinu hefur verið unnið að Rannsóknabókasafni Austurlands og samantekt um rannsóknaverkefni á Austurlandi frá því snemma árs 2007. Auk þess hafa möguleikar á stofnun Rannsóknasjóðs Austurlands verið skoðaðir. Rannsóknatorgsverkefnið varð til í framhaldi af þessari vinnu og byggir á henni.

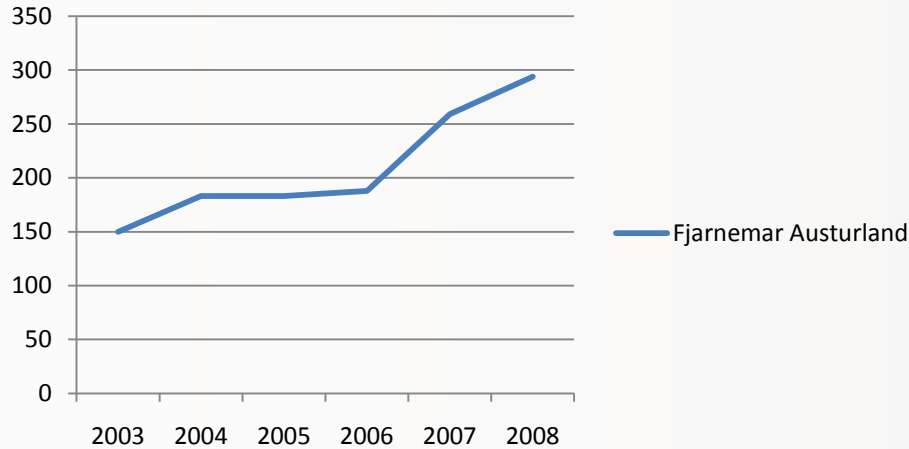
Það sem áætlað er að gera í tengslum við Rannsóknatorg Austurlands er:

- Byggja upp og viðhalda gagnagrunni um helstu sérfræðinga á Austurlandi og sérfræðinga utan svæðisins sem búa yfir rannsóknareynslu og þekkingu á viðfangsefnum tengdum Austurlandi. Þessi gagnagrunnur verður tengdur við upplýsingar um helstu rannsóknaverkefni og hugmyndir að verkefnum. Hann verður aðgengilegur á vefsíðu rannsóknatorgsins. Unnið í samstarfi við sérfræðinga og með þeirra vilja.
- Rannsóknastarf á Austurlandi. Upplýsingar um rannsóknaverkefni sem verið er að vinna á svæðinu. Stutt lýsing og hlekkur á frekari upplýsingar eða tengilið.
- Rannsóknnaaðstaða. Upplýsingar um rannsóknnaaðstöðu t.d. sérbúna rannsóknastofur og skrifstofuaðstöðu í þekkingarsetrum og möguleika á dvalaraðstöður fyrir gestavísindamenn.
- Rannsóknatækifæri á Austurlandi verða kynnt t.d. á háskóla kynningum, á íbúafundum/opnum húsum, á vefsíðu o.fl.
- Rannsóknabókasafn Austurlands. Haldið verður áfram að skrá helstu sérfræðirit og vísindagreinar í þekkingarstofnunum á Austurlandi. Þessi vinna yrði aðgengileg á rannsóknatorginu sem og á landsvísi gegnum landskerfi bókasafna. Mikilvægt er að kynna þessa vinnu vel gagnvart rannsakendum og rannsóknanemendum.

Þróun hugmyndar um Samstarfsnet - Netháskóla

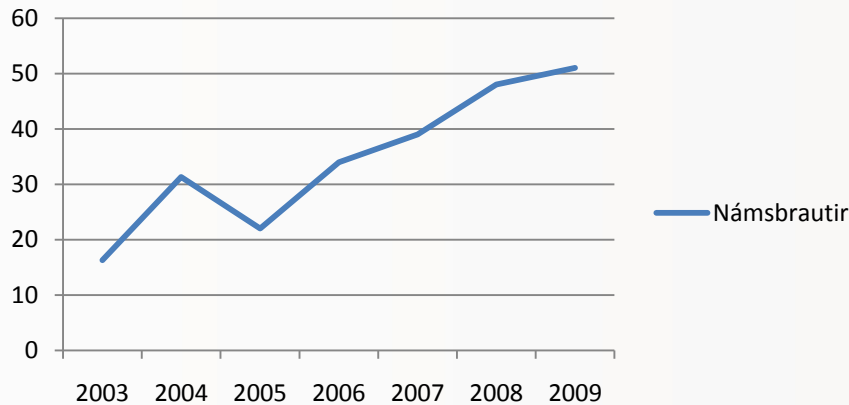
Framboð á fjarnámi og fjarnemar

Fjarnemar Austurland 2003-2008

Ár	Fjarnemar á Austurlandi	Fjarnemar Ísland
		1.936
2004	183	2.714
2006	188	2.399
2008	294	3.295

Námsbrautir, þróun 2003-2009

Ár	Námsbrautir
2003	16,3
2004	31,3
2005	22
2006	34
2007	39
2008	48
2009	51

Hugmyndin með Netháskóla!

Netháskóla hefur þróast frá því að vera hugmynd um sameiginlega upplýsingaveitu háskóla á Íslandi um dreifnám/fjarnám yfir í að Netháskólinn verði sameiginleg upplýsingaveita um allt háskólanám á Íslandi.

Auk þess yrðu aðgengilegar í Netháskólanum upplýsingar um:

- Þjónusta við nemendur, námsráðgjöf, raunfærnimat ofl.
- Símenntunarmiðstöðva, þekkingar- og háskólasetur
- Framhaldsskóla sem bjóða háskólanám eða stuðning við háskólanám

Námið yrði síðan flokkað niður eftir :

- Nám í blönduðu námi, fjarnámi og lotunámi
- Símenntun á háskólastigi (t.d. Endurmenntun og Opni háskólinn)
- Nám á ensku fyrir erlenda stúdenta

Í framtíðinni mætti einnig hugsa sér að í gegnum Netháskólann:

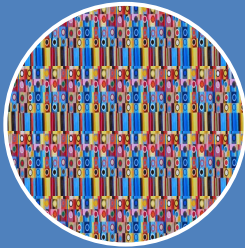
- Færi fram skráning í alla háskóla og þróun samræmds námsumhverfis fyrir skólana
- Væri hægt að setja upp nemendabókhald með aðgangi fyrir þjónustuaðila háskólanna til að halda utan um fjarnema á ákveðnum svæðum.
- Færi fram þróun á kennslu- og námsaðferðum, námsefni og námskrám

Netháskóli myndi nýtast:

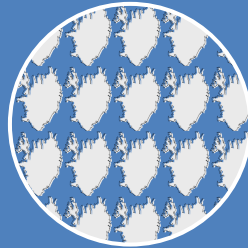
- **Háskólum sem:** Sameiginlegt markaðstorg, upplýsingar um þjónustu við háskólanám í dreifnámi á landsbyggðinni og vettvangur til þróunar og markaðssetningar á sameiginlegum námsbrautum
- **Námsráðgjöfum, Fræðslu- og símenntunarmiðstöðvum:** Upplýsingasíða um framboð á dreifnámi og blönduðu námi, aðgengi að þjónustu sbr. fræðslu- og símenntunarmiðstöðvar, háskólanna við nemendur og námsráðgjöfum.
- **Menntamálaráðuneytinu til að:** Halda utan um framboð á háskólanámi og auðvelda því að sinna hlutverki sínum í alþjóðlegu samstarfi t.d. í tengslum evrópusamstarf á borð við [Ploteus II](#).

Net(há)skóli?

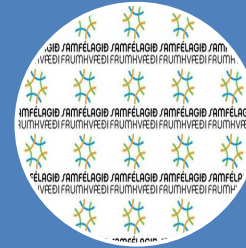
Netháskólinn - samstarfsnetið

Háskólar, staðnám,
dreifnám og
símenntun

Fræðslu- og
þekkingarsetur

Framhaldsskólar
og aðrir

Samstarf þeirra sem veita menntun og þjónustu henni tengdri

Samstarfsaðilar

- Mennta- og menningarmálaráðuneytið – menntastefna/ framtíðarsýn
- Kvasir, fræðslu- og símenntunarmiðstöðvar
- Háskólarnir – samráð þeirra
- Íslandsakademían – setrahugmyndin sbr. starfshópur ráðuneytisins um setur
- Framhaldsskólar. Skv. 20. gr. nýrra framhaldsskólalaga (2008/nr. 92) þá verður framhaldsskólum heimilað að skipuleggja viðbótarnám að loknu framhaldsskólanámi.
- Ne(há)skólinn getur verið samstarfsnet allra ofangreindra aðila þ.e. framhaldsskóli, háskóli, þekkingar-, mennta- og menningarsetur.

Hagsmunir ÞNA ?

- Aukið aðgengi íbúa á Austurlandi að námi
- Tækifæri til að styðja við þróun háskólanáms frá Austurlandi byggt á sérstöðu svæðisins og þörfum íbúa
- Tækifæri til að auka samstarf við þekkingar- og menningarstofnanir á Austurlandi

Þekkingarnet Austurlands

Þjónusta

- Símenntun
- Uppbygging námsvera og þjónustu
- Samstarf við framhaldsskóla
- Stuðningur við háskólanám
- Stuðningur við uppbyggingu rannsóknastarfs
- Rannsóknabókasafn
- Náms- og starfsráðgjöf við einstaklinga, fyrirtæki og stofnanir

Starfsstöðvar

- Vísindagarðinum á Egilsstöðum
- Nýheimar á Höfn
- Kreml – Neskaupstað
- Kaupvangur á Vopnafirði
- Fróðleiksmolinn á Reyðarfirði

Auk þess námsver á:

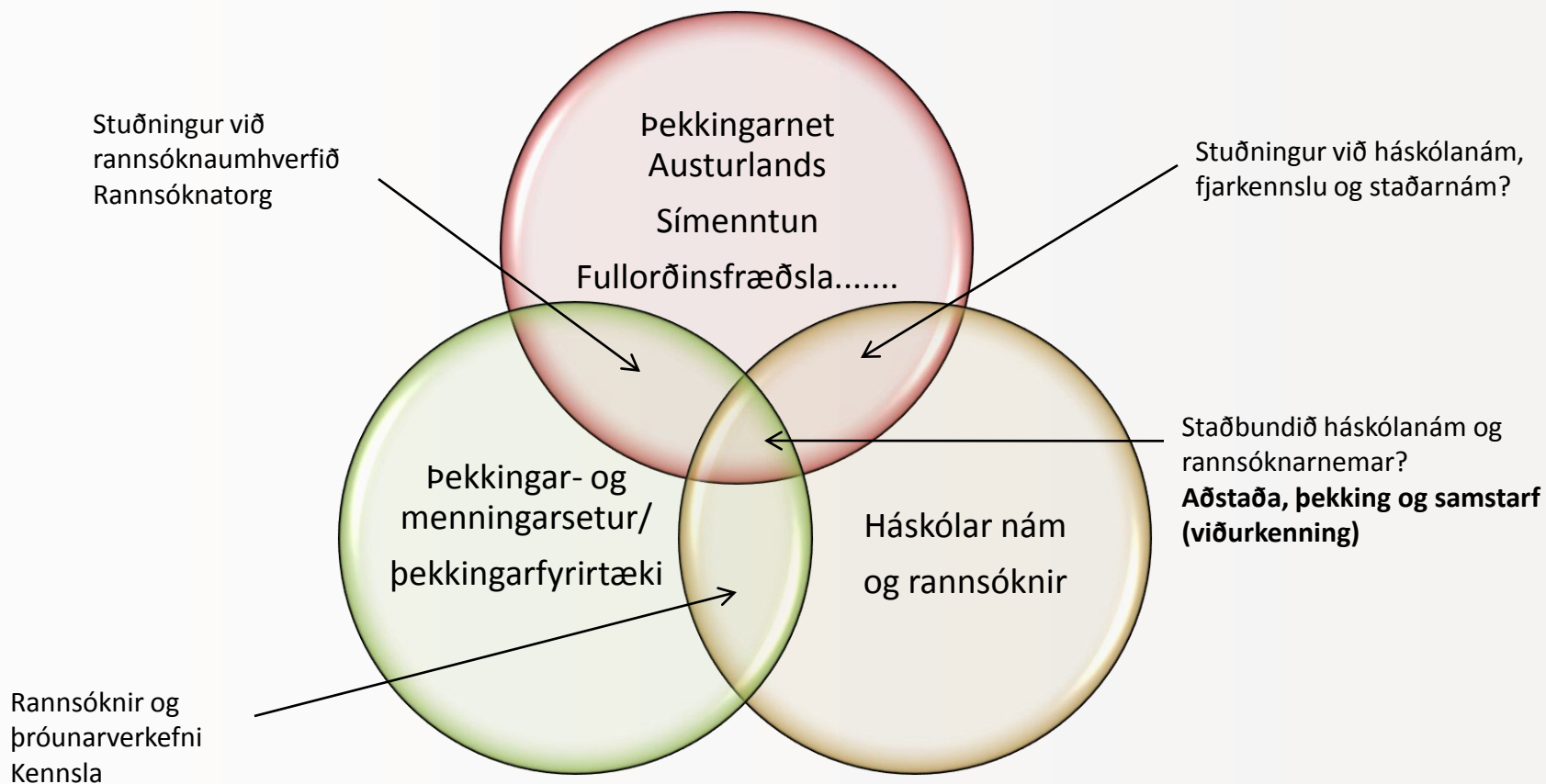
- Fáskrúðsfirði
- Breiðdalsvík
- Stöðvarfirði
- Djúpavogi
- Borgarfirði
- Seyðisfirði

Þróun þekkingarsamfélagsins og efling sveitarstjórnarstigsins

Þekkingarsmiðjur

- Rannsóknna- og þróunarsetur
- Náttúrustofur
- Menntamiðstöðvar
- Framhaldsskólar
- Söfn
- Gallerý
- Frumkvöðlasetur
- Atvinnuþróunarfélög
- Menningarstofnanir

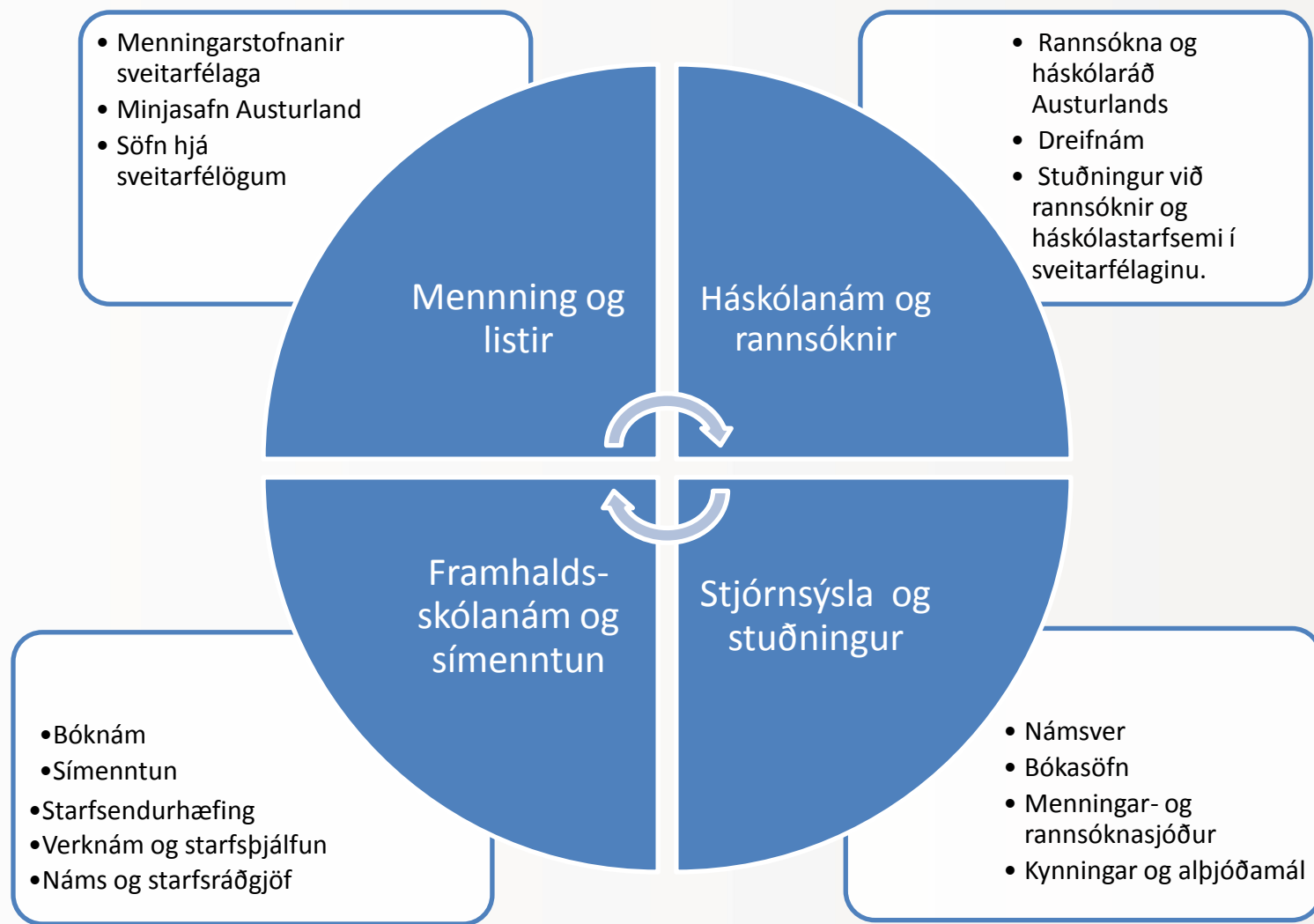
Þróunarmhverfi staðarnáms

Tengsl við þróun sveitarstjórnarstigsins

- Fækkun sveitarfélaga – sameining sveitarfélaga á Austurlandi.
- 20/20 sóknaráætlun ríkisstjórnarinnar, sóknarsvæði sem jafnframt eru viðmiðið í sameiningarumræðum.
- Kortlagning setra á landsbyggðinni og áframhaldandi stefnumótun varðandi aukið samstarf og uppbyggingu þeirra.
- Verkefnaflutningur frá ríki til sveitarfélaga, velferðarþjónusta, framhaldsskólar ofl.

Mennta- og menningarstofnun Austurlands ?

Austurland og grasrótin

- Austurnet
- Þorpið
- Kaupvangur
- Skálanes
- Orkuskógar
- Héraðsverk
- Miðás
- Gustadesign
- Sláturhúsið
- Náttúrustofa Austurlands
- Grafíksetrið
- Sagnabrunnur á Seyðisfirði
- Ofl.....

Sókn í menntun og þekkingu

Mikilvægast að

- Styðja og viðurkenna það sem vel er gert, sbr. tvö fræðirit á Austurlandi, Glettingur og Múlaping.
- Feta í fótspor frumkvöðla á borð við Helga Hallgrímsson.
- Halda áfram að vinna með þekkingu af svæðunu, rannsóknir, nám, greinar og alþjóðlegt samstarf
- Framboð á menntun sé í takt við þarfir íbúa og atvinnulífs
- Þekking, sérstaða og aðstaða nýtist í uppbyggingu rannsókna og menntunar
- Að landbyggðin dragi til sín fólk með ólíkan bakgrunn
- Hver vill búa í borg? Hver vill ekki búa í dreifbýli?

Þekkingarsamfélagið Austurland

1. **Opið aðgengi að þekkingu**
2. **Opnin kerfi og staðlar**
3. **Varðveisla þekkingar**
4. Fjölmennning
5. **Skoðana- og fjölmiðlafrelsi**
6. **Gegnsæ og opin stjórnarsýsla**
7. **Persónuvernd**

1. Skráning og miðlun, Austurlandsakademían, Rannsóknabókasafn ofl.
2. OER - Samræmt og opið námsumhverfi
3. Varðveisla þekkingar og menningarverðmæta
4. Miðlun þekkingar og menningarverðmæta frá landsbyggðinni
5. Skilgreint samstarfsnet
6. Öruggt námsumhverfi

Hvernig förum við að?

Peter Senge og lærdómssamfélagið

- Personal mastery – þolinmæði og æðruleysi
- Mental models - íbyggni og skilningur
- Shared vision – móta sameiginlega framtíðarsýn
- Team learning – hefst með samræðum, $2+2=5$
- System thinking – Heildræn hugsun, greining á kerfum sem fléttar saman hina 4 þættina.